

VEILEDNING FOR SØKNAD OM TILLATELSE TIL AVLIVING AV OPPDRETTSHJORT PÅ OPPDRETTSENHETEN.

Hvis du (oppdretter) skal avlive oppdrettsvilt på gården (oppdrettsenheten), må du ha tillatelse fra Mattilsynet.

For å få tillatelse, må du beskrive skriftlig hvordan **alle** punkter i [animaliehygieneforskriften](#)¹, jf. [animaliehygieneforordningen](#)², vedlegg III, avsnitt III (Kjøtt fra oppdrettsvilt) ivaretas. Det finnes i dag ingen elektronisk løsning. Søknaden om tillatelse må sendes på papir til Mattilsynet. Det kan gis tillatelse til:

- Avliving av oppdrettsvilt med organuttak på gården (opprinnelsesenheten)
- Avliving av oppdrettsvilt på opprinnelsesenheten (organene tas ut på slakteri)

Mattilsynet forventer at søknaden inneholder opplysninger om hvordan følgende skal løses:

Punkt 1 i avsnitt III:

Dette punktet viser til [avsnitt I](#) i animaliehygieneforordningen. Hensiktsmessige krav i dette avsnittet skal ivaretas ved avliving på oppdrettsenheten. Her finner du krav til slakterier, og følgende krav må i det minste ivaretas ved avliving av oppdrettsvilt:

- Om utstyr for desinfeksjon av redskaper: (Kapittel II, pkt. 3)
Ved avliving av oppdrettsvilt skal det være tilgjengelig utstyr for å desinfisere redskaper med varmt vann med en temperatur på minst 82°C, eller et annet system med tilsvarende virkning.
Det må beskrives hvordan dette kravet vil bli ivaretatt i forbindelse med rengjøring av kniv mellom stikking av hvert enkelt slaktedyr.
Kravet kan for eksempel ivaretas ved tilstrekkelig antall rene kniver, ved hjelp av vannkoker med kokende vann, eller lignende.
- Om håndvaskmuligheter: (Kapittel II, pkt. 4)
Det må beskrives hvordan det sikres at nødvendig håndvask kan utføres i forbindelse med avliving. Kravet kan eksempelvis løses ved hjelp av kanne med vann, såpe og tørkepapir, eventuelt vaskeservietter.

(Punkt 2 i avsnitt III: Dette punktet omhandler strutsefugler.)

Punkt 3 i avsnitt III: Oppdretter må gjøre rede for hvordan alle underpunkter her ivaretas ved avliving av oppdrettsvilt på opprinnelsesstedet.

a) Oppdretter må begrunne hvorfor dyrene ønskes avlivet på oppdrettsenheten.

¹ Forskrift 22.desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse

² Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 852/2004 om fastsettelse av særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse

b) Besetningen må gjennomgå regelmessig veterinærkontroll:

Oppdrettsenheten skal ha skriftlig avtale med en veterinær om minst årlig kontroll med fysisk besøk i besetningen. Det skal være fokus på dyrehelse og dyrevelferd i besetningen, samt gjennomgang av driftsenhetsregister (se forskrift om merking og registrering av lamadyr og oppdrettshjort) og helsekort. Veterinæren skal skrive rapport etter hvert besøk slik at oppdretter kan dokumentere at regelmessig veterinærkontroll er utført. Det skal være en helsekontroll hvor minst et representativt utvalg av dyra ses på. En skal være spesielt oppmerksom på sykdommer som potensielt kan smitte til folk, som paratuberkulose, salmonella, tuberkulose og brucellose, CWD mm. Veterinæren bør også involveres ved sykdomstilfeller/dødsfall hvor ikke årsaken er åpenbar. Avtalen bør f.eks. omfatte plan for parasittbekjempelse, smitteforebygging (import, innkjøp av dyr, via fôr og via mennesker) og vurdere behov for fôrtilskudd.

c) Oppdretter må anmode Mattilsynet om tillatelse til slakting, dvs. avliving på gården.

- Det henvises til denne søknaden som denne veiledningen beskriver. Oppdretter må sende en skriftlig søknad om tillatelse slik at det ikke blir tvil om hva tillatelsen innebærer i ettertid. (I dette avsnittet i animaliehygieneforordningen står det *slakting*, det skulle vært oversatt mer presist med *avliving*. Hvis hele slakteprosessen skal utføres hos oppdretter, må oppdretter ha egnede lokaler og en egen godkjenning for slakting av oppdrettsvilt. Dersom man har godkjenning for slakting av oppdrettsvilt, inngår tillatelse til avliving i denne godkjenningen, og en skal ikke søke separat om det.)

d) Før avliving finner sted må Mattilsynet underrettes om dato og tidspunkt for slakting.

- Oppdretter må avtale tidspunkt for hver enkelt levendedyrkontroll med Mattilsynet. Avtalen bør gjøres senest en uke før planlagt slakting. [Se forskrift om kjøttkontrollgebyr](#)³ § 7. (Denne forskriften revideres, og det kommer ny forskrift på et senere tidspunkt.)
- Slakteriet hvor oppdrettsviltet skal slaktebehandles, må også (ifølge forskrift om kjøttkontrollgebyr § 7) i god tid, og senest en uke før planlagt slakting, gi Mattilsynet opplysninger om hvilken dyreart som skal slaktes, antall dyr og antatt slaktetidspunkt. Ved endringer skal det snarest mulig gis melding om dette. (Både oppdretter og sesongslakteri må gi beskjed fordi levendedyrkontroll og kontroll av skrotten kan utføres av forskjellige avdelinger i Mattilsynet.)

e) Samling av dyrene for levendedyrkontroll:

- Dyrene som skal slaktes, må være samlet på en måte som gjør det mulig å inspisere alle aktuelle dyr. Disse dyrene må ikke blandes med dyr som ikke er kontrollert før avliving. Du må gjøre rede for hvilke framgangsmåter driftsenheten har for å samle dyrene, slik at levendedyrkontroll kan utføres.

f) Egnede lokaler:

- Ved kun bedøving og utblødning på gården er det ikke krav om lokaler.

³ Forskrift 27.desember 2005 nr. 1726 om gebyr til dekning av utgifter ved kjøttkontroll

- Dersom det søkes om utvomming av slaktene på gården, må det finnes egnede lokaler for dette.

g) Dyrevelferd:

Avliving av oppdrettsvilt er omfattet av [dyrevelferdsloven](#)⁴ og [forskrift om avliving av dyr](#)⁵.

Den ansvarlige for oppdrettet må sikre at personell som avliver dyr har nødvendig kompetansenivå, og at håndtering av dyr gjennomføres i tråd med regelverket.

Personer som skal avlive oppdrettsvilt skal ha kompetansebevis utstedt av Mattilsynet. Det er også krav om bestått jegerprøve dersom dyrene avlives med fritt prosjektil. Dyrene skal avbløs raskest mulig etter bedøving.

h) Om transport av slakt til slakteri:

- Det må beskrives hvordan transport av slakt til slakteriet skal gjennomføres, og forventet transporttid må angis.
- Om transport er forventet å ta mer enn 2 timer, må det gjøres rede for hvordan krav om kjøling etterkommes.
- Om det søkes om tillatelse til utvomming på gården, må utvomming foretas under tilsyn av godkjent eller offentlig veterinær. (Til orientering: Hvis utvomming foregår på gården, skal de indre organene som tas ut, håndteres som kategori 2-materiale, se, [animaliebiproduktforskriften](#)⁶).

i) Om egenerklæring fra oppdretter:

- Skrottene skal under transport til slakteri følges av en erklæring fra oppdretter. Erklæringen skal inneholde angivelse av dyrenes identitet og eventuelle veterinærpreparater eller andre behandlinger dyrene har fått, behandlingsdatoer og tilbakeholdelsestider.
- Søknaden skal inneholde oppdretters mal for en slik egenerklæring.
- Korrekt matkjedeinformasjon forutsetter at dyrene i besetningen er øremerket. Dette medfører at dyret skal øremerkes ved første samling etter fødsel, eller ved behandling med veterinærpreparater dersom dette gjøres før første samling. I følge forskrift om merking og registrering av lamadyr og oppdrettshjort, skal dyra merkes med individnummer. Det er ikke i tråd med forskriftens intensjon å merke alle dyr etter avliving før de sendes til slakteriet, fordi de aldri samles, § 9. Om nødvendig må de samles for å merkes

j) Om veterinærsertifikat:

- Slaktene skal under transport til slakteri følges av et fastsatt skjema som er utfyllt av veterinæren som har utført levendedyrkontrollen. Dette er en dokumentasjon på utført levendedyrkontroll.
Dersom veterinær er tilstede for besiktigelse av avlivingen, skal veterinæren i skjemaet påføre tidspunkt for avliving og avblødning. (Sertifikat i Forordning

⁴ Lov 19.juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd

⁵ Forskrift 13.januar 2013 nr. 60 om avliving av dyr

⁶ Forskrift 14. september 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum

854/2004 vedlegg I avsnitt IV, modell C). Det er oppdretters ansvar at sertifikat følger dyrene til slakteriet.

3a. Unntak for tilsyn med avliving hvis slakter har kompetansebevis for slakting av oppdrettsvilt

Veterinær må utføre levendedyrkontroll, men behøver ikke være til stedet på avlivingstidspunktet hvis slakter har kompetansebevis for slakting av oppdrettsvilt og driftsenheten ikke er underlagt helse restriksjoner. Oppdretter må da bekrefte i egenerklæringen at avliving og avblødning er utført korrekt, og angi dato og tidspunkt for avlivingen.